

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСКОРДОННИХ РЕГІОНІВ

Оксана Миколаївна Верстяк

к.е.н., доцент,

Богдана Миколаївна Короп

к.е.н., ст.викладач,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,

м. Чернівці, Україна

The problem of identifying the mechanisms of ensuring the competitiveness of cross-border regions is analyzed. In the article it is developed the peculiarities of scenario forecasting of border regions to be used for the decision making in social and economic development of border regions.

Формування стратегій соціально-економічного розвитку регіонів є важливим інструментом забезпечення їхньої конкурентоспроможності та реагування на сучасні цивілізаційні зміни. У сучасних науково-практичних розробках зростає необхідність актуалізації формування стратегій соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів, що зумовлюється такими факторами:

- диспропорційність соціально-економічного розвитку прикордонних територій;
- наявність кордону як бар'єра для соціально-економічного розвитку регіону;
- контактність територій, що дозволяє акумулювати додаткові ресурси та можливості для їх розвитку;
- необхідність проведення аналізу ризиків наявності прикордонних територій із суміжними країнами для безпеки національних інтересів країни.

19 областей України є прикордонними та мають можливість розвитку співпраці із 7 транскордонними країнами-партнерами. Проте аналіз існуючих регіональних стратегій підтверджує застосування ідентичних підходів до всіх регіонів незалежно від їхнього прикордонного розміщення. У більшості стратегій транскордонному потенціалу регіонів приділяється недостатньо уваги або пріоритети розвитку регіонів розглядаються під одним кутом зору без узгодження із пріоритетами суміжних регіонів транскордонних партнерів. Викликом на цю ситуацію стало формування вперше в українській практиці таких спільних транскордонних стратегій розвитку:

- Стратегія розвитку транскордонного співробітництва «Карпати 2004 – 2011»;
- Польсько-українська стратегія транскордонного співробітництва на період 2007–2015 р.;
- Стратегія розвитку українсько-словацького транскордонного співробітництва до 2020 р.;
- Стратегія транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Львівської області, Волинської області та Брестської області на 2014-2020 роки.

Урахування транскордонних чинників при розробці стратегій соціально-економічного розвитку регіонів відповідає новій парадигмі регіональної політики, яка передбачає не формальний перерозподіл ресурсів від розвинених до периферійних регіонів, а дозволяє передусім підвищувати конкурентоспроможність регіону. Контактність прикордонних територій дозволяє об'єднати зусилля для розв'язання спільних проблем і більш ефективно досягати реалізації спільних інтересів.

У той же час для формування життєздатних стратегій розвитку прикордонних регіонів, активізації потенціалу їхнього розвитку та забезпечення конкурентоспроможності доцільним є застосування сценарного підходу. Така теза закладена в основу сучасних напрацювань щодо соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів, зокрема у працях Королюка Ю.Г., Кифяка В.Ф., Лучик В.Є., Лучик С.Д. тощо.

Роль сценарного аналізу в методології управління регіональними системами визначена його особливостями, головною із яких є здатність до зниження невизначеності

завдяки відображенню можливих шляхів розвитку подій. Зазначене дозволяє працювати як на випередження негативних наслідків, так і на забезпечення реальної працездатності стратегій регіонального розвитку за будь-яких ендо- чи екзогенних обставин. Не менш важливо й те, що сценарний метод дозволяє створювати моделі, адекватні об'єкту дослідження, і відображати його у вигляді, доступному для розуміння споживачам без ґрунтовної математичної підготовки [1].

Перевага методу сценарного підходу до прогнозування розвитку регіональних систем визначається у проектуванні неальтернативних уявлень про її майбутнє. Це означає, що майбутнє неможливо передбачити однозначно, а розвиток є невизначеним і не завжди до кінця зрозумілим процесом. Розробка сценарію розвитку передбачає детальний опис прогнозного фону, об'єкта прогнозування, виявлення й оцінку взаємозв'язків, причин і наслідків. Сценарний підхід може застосовуватися як для аналізу системи та її складових елементів, так і зовнішнього впливу середовища на систему [3, с. 49]. Разом з тим, як зазначає Корольок Ю.Г., необхідно розглядати чотири аспекти сценарного аналізу прикордонних регіонів, а саме: аспект об'єкта дослідження, аспект оточуючого (зовнішнього) середовища, аспект використаних підходів до моделювання (формалізації) об'єкта дослідження й аспект підсистеми управління об'єктом (його керуваність) [1].

Отже, подальших наукових розробок потребує питання концептуальних підходів щодо транскордонного співробітництва з питань формування сценаріїв соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів. Побудова даної концепції розвитку повинна базуватись на єдності таких принципів стратегічного мислення, як «узгодженості цілей», «задоволеності всіх учасників», «розвитку» та «комплексності».

Список літератури

1. Кифяк В. Ф. Розвиток туризму як один із сценаріїв покращення соціально-економічного стану Чернівецької області / В. Ф. Кифяк // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. – Вип. II (58).. – С. 67-81.
2. Корольок Ю. Г. Особливості сценарного прогнозування соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2015. - №10. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=903>.
3. Лучик В. Є. Методологія сценарного прогнозування соціального та економічного розвитку регіонів / В. Є. Лучик, С. Д. Лучик // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. – Вип. III (59). Економічні науки. – С. 40-51.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПОЗИЦІЙ УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ У МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГОВИХ ОЦІНКАХ

Любов Дмитрівна Водянка

к.е.н, доцент,

Зоряна Ігорівна Кобеля

к.е.н, доцент,

Наталія Василівна Філіпчук

к.е.н, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

м. Чернівці, Україна

The article explores the trends of ukrainian and romanian competitiveness development, based on competitiveness ratings, that are calculated both by governmental and non-governmental world institutions. The main problems, that hinder and slow down the development of competitiveness were discovered, the positions of Ukraine and Romania in world ratings were analysed, the recommendations for intensification of country`s competitive postions in general were provided.

Вихід національних економік із кризи спонукає до пошуку ефективних інструментів активізації виробничої діяльності на основі модернізації потенціалу підприємств. За